

University of Groningen

Televisiekijkers in Nederland. Een onderzoek naar het televisie kijkgedrag van de Nederlandse bevolking.

Vierkant, Paulus

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
1987

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Vierkant, P. (1987). *Televisiekijkers in Nederland. Een onderzoek naar het televisie kijkgedrag van de Nederlandse bevolking*. s.n.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

SAMENVATTING

In deze samenvatting worden alleen de belangrijkste resultaten van het onderzoek vermeld. Ten behoeve van de leesbaarheid zal geprobeerd worden moeilijke methodologische termen te vermijden.

Het televisie kijkgedrag is het object van onderzoek dat in dit boek is beschreven. Omdat het kijkgedrag meerdere aspecten kent hebben we ons beperkt tot de volgende vier:

- (1) de gemiddelde tijd die besteed wordt aan het kijken naar de tv (beschreven in hoofdstuk 5);
- (2) de gemiddelde tijd die besteed wordt aan het kijken naar de verschillende programmasoorten (hoofdstuk 6);
- (3) de beweegredenen om naar de tv te kijken en het tv gebruik (hoofdstuk 7);
- (4) de konstruktie van een typologie van tv kijkers (hoofdstuk 8).

De literatuurstudie leverde verschillende theorieën en hypothesen op die echter geen voldoende verklaring gaven van het tv kijkgedrag. Op enkele van die theorieën werd in hoofdstuk 2 nader ingegaan: het funktionalisme, de "uses and gratification" benadering en de "life-style" benadering.

Er werd een verklaringsmodel van tv kijktijd beschreven, waarin "situationele" factoren (beschikbare vrije tijd; gezinssituatie, zoals: gezinsgrootte en de invloed van andere gezinsleden op het kijkgedrag; beschikbaarheid van andere vormen van vrijetijdsbesteding) en de attitude tv-affiniteit (die de mate van aantrekkelijkheid van andere vormen van vrijetijdsbesteding ten opzichte van tv kijken meet) de twee hoofdfactoren zijn. Tevens werd het vooronderzoek van mei 1982 besproken en werden de uiteindelijke probleemstelling en hypothesen geformuleerd.

In hoofdstuk 3 is de onderzoeksopzet, de operationalisatie, het veldwerk en de steekproef beschreven.

Er werd gebruik gemaakt van het Continu Kijkonderzoek Panel (CKO-Panel) van de Nederlandse Omroep Stichting en de STER. Dit Panel bevat huishoudens en alle gezinsleden van 3 jaar en ouder en wordt gebruikt om de kijkdichtheid en de waardering van de tv programma's te meten. De panelleden houden een dagboekje bij waarin ze aankruisen welk programma ze hebben bekeken, terwijl ze bovendien een waarderingcijfer geven (de ouders/ verzorgers vullen het dagboekje voor de kinderen in). Er werd ten behoeve van ons onderzoek gebruik gemaakt van de dagboekgegevens van het tweede kwartaal van 1984, zodat het kijkgedrag met betrekking tot de twee Nederlandse zenders bekend was. De panelleden van 15 jaar en ouder werden in januari 1984 mondeling ondervraagd middels een zogenaamde basislijst, bestaande uit een gezins- en een persoonsvragenlijst. Bovendien werden ze in maart/april 1984 nogmaals mondeling geënquêteerd aan de hand

van de z
vragen ter
Van de 13
instantie
lyses. Om
bestand e
maximaal
steekproef
bevolking

Met behulp
de volgende
- 8 rede
drijf;
problem
- tv-affi
- "maatsc
scale"
- 4 inter
som en
latere
- appreci
- sociale
- 24 vari
de som

De analyse
5 beschrev
Nederlands
kijktijd m
- leeftij
ouder m
- opleidi
meer me
- gezins
inkomen
- sociale
te meer
- gezinsg
van uit
- burgerl
keken d
- werkzaa
meer er
minder
- vrije t
doorgaa
- "vervre
meer "m
- luister
radio l

van de zogenaamde extra vragenlijst, die de meer specifieke vragen ten behoeve van ons onderzoek bevatte.

Van de 1326 respondenten die werden benaderd waren in eerste instantie de gegevens van 1282 personen bruikbaar voor analyses. Om statistische en praktische redenen werd uit dit bestand een steekproef van 543 personen getrokken, zodanig dat maximaal één persoon per huishouden vertegenwoordigd was. Deze steekproef achten we representatief voor de Nederlandse bevolking van 15 jaar en ouder.

Met behulp van faktoranalyse en betrouwbaarheidsanalyses werden de volgende schalen en indices gemaakt (hoofdstuk 4):

- 8 redenen om naar de tv te kijken (eenzaamheid; tijdverdrijf; om bepaalde programma's te zien; informatie; edukatie; problemen vergeten/uitrusten; amusement; spanning/opwinding);
- tv-affiniteit; tv realiteit;
- "maatschappelijke vervreemding" (gebaseerd op de "alienation scale" van Srole);
- 4 interesse-schalen en de som van de interesses (alleen deze som en de 16 aparte interesse-items werden gebruikt in de latere analyses);
- appreciaties van 11 programmasoorten;
- sociale participatie index;
- 24 variabelen die de vrijetijdsactiviteiten meten, inclusief de som van de activiteiten.

De analyses met betrekking tot tv kijktijd werden in hoofdstuk 5 beschreven. Men keek gemiddeld bijna 11 uur per week naar de Nederlandse tv. Er bleek een samenhang te bestaan van tv kijktijd met de volgende variabelen:

- leeftijd (de korrelatiecoëfficiënt r bedroeg .37; des te ouder men was, des te meer men doorgaans keek);
- opleidingsnivo ($r = -.38$; hoe lager het opleidingsnivo, hoe meer men doorgaans keek);
- gezinsinkomen ($r = -.24$; men keek doorgaans meer naarmate het inkomen lager was);
- sociale klasse ($r = -.25$; des te lager de sociale klasse, des te meer men doorgaans keek);
- gezinsgrootte ($r = -.13$; hoe kleiner het gezin waar men deel van uitmaakte, hoe meer men doorgaans keek);
- burgerlijke staat (gescheiden mensen en weduwen/weduwnaars keken doorgaans meer, terwijl ongehuwden minder keken);
- werkzaamheid (gepensioneerden en werklozen keken doorgaans meer en scholieren/studenten en mensen met een baan keken minder dan gemiddeld);
- vrije tijd ($r = .35$; des te meer vrije tijd, des te meer men doorgaans keek);
- "vervreemding" ($r = .32$; men keek doorgaans meer naarmate men meer "maatschappelijk vervreemd" was);
- luisteren naar de radio ($r = .21$; des te meer men naar de radio luisterde, des te meer men doorgaans keek);

- lezen van dagbladen ($r=.12$; hoe meer men in de krant las, hoe meer men doorgaans keek);
- lezen van weekbladen ($r=-.12$; des te minder tijd men besteedde aan het lezen van een weekblad, des te meer men doorgaans keek);
- lezen van boeken ($r=-.14$; men keek doorgaans meer naarmate men minder boeken las);
- vrijetijdsaktiviteiten ($r=-.27$; des te minder actief men was in de vrije tijd, des te meer men doorgaans keek);
- interesses: men keek doorgaans meer naarmate men meer geïnteresseerd was in sport ($r=.21$) en in werkgelegenheidsproblemen ($r=.12$), terwijl men minder keek naarmate men meer in kunst was geïnteresseerd ($r=-.21$);
- tv-affiniteit ($r=.46$; des te meer affiniteit men had met de tv, des te meer men keek);
- tv realiteit ($r=.14$; hoe realistischer men de tv programma's vond, hoe meer men doorgaans keek).

(Er werden geen relaties gevonden van tv kijktijd met onder meer de volgende variabelen: "wie beslist naar welke programma's er in het gezin wordt gekeken"; "programma's niet zien omdat andere gezinsleden iets anders willen zien"; "programma's zien omdat andere gezinsleden die willen zien"; geslacht; religie; urbanisatiegraad; gemeentegrootte.)

Tevens werd het verklaringsmodel, voor zover mogelijk, empirisch getoetst met behulp van diverse multivariate analyses. Dit resulteerde uiteindelijk in een Lisrel-model waarmee 32% van de variantie van tv kijktijd werd "verklaard". Dit model bevatte de variabelen tv kijktijd, tv-affiniteit, gemiddeld aantal uren vrije tijd, leeftijd en opleidingsnivo. Tv-affiniteit oefende de grootste direkte invloed uit op kijktijd, terwijl vrije tijd, leeftijd en opleiding alle drie een even groot direkt effect hadden. Het hebben van meer affiniteit met de tv, het beschikken over meer vrije tijd, het ouder zijn en het lager opgeleid zijn leidde tot meer kijken naar de tv.

Van tv-affiniteit werd 16% van de variantie verklaard. Het grootste direkte effect ging uit van opleiding, gevolgd door vrije tijd, terwijl er geen direkte invloed uitging van leeftijd. Het lager opgeleid zijn leidde tot meer affiniteit met de tv, evenals het beschikken over meer vrije tijd, terwijl leeftijd geen effect had op de mate van affiniteit met de tv.

De invloed van vrije tijd op kijktijd bleef bestaan in de diverse multivariate analyses, waarin de verstoringe invloed van andere variabelen op de relatie van vrije tijd met kijktijd was "geëlimineerd". Derhalve konkludeerden we dat meer vrije tijd zal leiden tot meer kijken naar de tv. Uit de analyses bleek ook dat mensen met meer vrije tijd juist minder actief waren in hun vrije tijd.

Wel bleek zijn van de meeste veel sterker rijke plaatsen de zojuist meer kijken naarmate

Het hoofden van (alle relaties) kijktijd Dit betekende dan van de 73 variabelen variabelen noemen we meer affiniteit en het ouder

Hoofdstuk naar de indeling indeling categorie amusement kijktijde programma

Van elke met de 2 kulturele lijking strooiend werden be werd er 6 totale ze

Er werd variabelen het noemde informatieve "lichte" ouderen "kijktijde" informatie van leef

in de krant las,
der tijd men be-
des te meer men
ans meer naarmate
er actief men was
keek);

te men meer geïnter-
gelegenheidspro-
gramma's men meer in
it men had met de
de tv programma's

kijktijd met onder
ar welke program-
amma's niet zien
ten"; "programma's
"; geslacht; reli-

mogelijk, empi-
riële analyses.
model waarmee 32%
verklaard". Dit model
betreft, gemiddeld
op het opleidingsnivo.
de invloed uit op
de leiding alle drie
hebben van meer
vrije tijd, het
tot meer kijken

is verklaard. Het
ing, gevolgd door
uitgang van leef-
affiniteit met de
vrije tijd, terwijl
teit met de tv.

af bestaan in de
verstoring invloed
tijd met kijktijd
e dat meer vrije
Uit de analyses
is minder actief

Wel bleek de relatie van vrije tijd met kijktijd afhankelijk te zijn van de mate van affiniteit met de tv. Voor de mensen met de meeste affiniteit was de relatie van vrije tijd met kijktijd veel sterker dan voor degenen voor wie de tv een minder belangrijke plaats innam. Daarom brengen we enige nuancering aan in de zojuist beschreven konklusie: meer vrije tijd zal leiden tot meer kijken naar de tv indien de affiniteit met de tv hoog is; naarmate de affiniteit lager is zal dit effect kleiner zijn.

Het hoofdstuk werd besloten met de beschrijving van de resultaten van een multipelle regressie analyse met 73 prediktoren (alle relevante variabelen). De verklaarde variantie van tv kijktijd was 52.8%, wat betrekkelijk hoog genoemd mag worden. Dit betekent dat er een redelijke voorspelling kan worden gedaan van de tv kijktijd van een individu, indien de scores op de 73 variabelen bekend zijn. De belangrijkste "verklarende" variabele in deze analyse was tv-affiniteit. Van de andere variabelen, die statistisch significante bijdragen leverden, noemen we onder meer vrije tijd en leeftijd. Het hebben van meer affiniteit met de tv, het beschikken over meer vrije tijd en het ouder zijn leidde tot meer kijken naar de tv.

Hoofdstuk 6 ging over de tijd die besteed werd aan het kijken naar de verschillende programmasoorten. De oorspronkelijke indeling in 29 programmasoorten werd teruggebracht tot een indeling in 16 soorten, die bovendien in de volgende 6 hoofdkategorieën werd onderverdeeld: informatie; cultuur; drama; amusement; sport; kinderprogramma's. Bovendien werden relatieve kijktijden berekend, door per respondent de kijktijden per programmasoort te delen door de totale kijktijd.

Van elke programmasoort werd de gemiddelde kijktijd vergeleken met de zendtijd die eraan werd besteed. De informatieve en culturele programma's werden minder goed bekeken (in vergelijking met de eraan besteedde zendtijd), terwijl de verstoerende programma's (amusement, sport, drama) juist beter werden bekeken. Een uitzondering vormde het Journaal: gemiddeld werd er 6.5% van de kijktijd aan besteed, terwijl het 5% van de totale zendtijd in beslag nam.

Er werd een groot aantal korrelaties berekend van de kijktijd-variabelen met de relevante variabelen. We volstaan daarom met het noemen van de belangrijkste relaties per hoofdkategorie: informatie (bestaande uit: Journaal; "zware" informatie; "lichte" informatie; godsdienst; overige informatie); ouderen keken, zowel absoluut als relatief, meer naar informatieve programma's (de korrelatiecoëfficiënt r van leeftijd met "kijktijd informatie" bedroeg .59 en met "relatieve kijktijd informatie" .54). Er was ook een betrekkelijk sterke samenhang van leeftijd met het kijken naar het Journaal ($r = .56$).

kultuur (ernstige muziek; kunst):

ouderen keken eveneens meer naar kulturele programma's (de korrelatie van leeftijd met "kijktijd kultuur" bedroeg .32). "Relatieve kijktijd kultuur" was daarentegen het sterkst gekorreleerd met interesse in kunst ($r = .30$).

drama (films, tv spelen; "comedies"; detective- en avonturenfilms; series):

degenen die minder opleiding hadden genoten keken meer naar dit soort programma's ($r = -.22$). Daarentegen besteedden jongeren meer van hun totale kijktijd aan het kijken naar "drama" ($r = -.47$).

amusement (talkshows; popmuziek; lichte muziekprogramma's en kwis- en spelprogramma's; satire, cabaret):

de lager opgeleiden keken eveneens meer naar amusementsprogramma's ($r = -.43$). Vrouwen besteedden meer van hun kijktijd aan het kijken naar dit soort programma's.

sport:

dit soort programma's werd vooral bekeken door mannen en door degenen die in sport geïnteresseerd waren ($r = -.35$ met geslacht en .57 met interesse in sport). Met betrekking tot relatieve kijktijd sport werden bijna dezelfde korrelaties gevonden.

kinderprogramma's:

de personen met minder opleiding keken, zowel absoluut als relatief, meer naar dit soort programma's.

Er werd ook een beschrijving gegeven van de kijkersgroepen van de 16 verschillende programmasoorten. Deze hadden veel overeenkomsten (meestal lager opgeleid, meer affiniteit met de tv, en in veel gevallen ouder, beschikkend over meer vrije tijd, minder actief in de vrije tijd), terwijl ze in een aantal gevallen verschilden, met name voor wat betreft interesses en geslacht.

De multiële regressie analyses met als "te verklaren" variabelen steeds de 16 kijktijdvariabelen en met 35 prediktoren (de "situationale" en demografische variabelen, tv-affiniteit, tv realiteit, interesses, "vervreemding", kerkgenootschap en rol godsdienstige overtuiging) leverden de volgende resultaten op. De verklaarde variantie bedroeg minimaal 9% (cabaret/satire) en maximaal 46% (sport), wat matig tot redelijk genoemd mag worden. Het was afhankelijk van de soort programma's welke "verklarende" variabelen invloed uitoefenden. Zo konkludeerden we onder meer dat leeftijd de meeste invloed had op het kijken naar "informatie": het ouder zijn leidde tot meer kijken naar dit soort programma's. Ouderen hebben kennelijk meer behoefte aan informatie; ze zijn meer geïnteresseerd in politiek, religie/levensbeschouwingen, milieuproblemen en in andere landen/volkeren en hebben meer interesses. Leeftijd was trouwens de belangrijkste "verklarende" variabele: de multiële korrelatie met de 16 kijktijdvariabelen bedroeg maar liefst .74.

Het kijkgedrag (verschillen in de dimensies (van de hierboven genoemde variabelen). Het belangrijkste

mensen die naar "kultuur" kijken (talkshows, doorgaans, gepensioneerden, hebben veelal een trekkelijk

De beweegredenen voor het kijken naar de verschillende programma's zijn: 1. bepaalde problemen, 2. de informatie, 3. "geamuseerd raken", 4. opwindend, 5. edukatie, 6. problemen, 7. tijdverdrijf, 8. eenzaamheid.

De belangrijkste informatie (gevolgd door bepaalde problemen, redenen: men wil de informatie verkrijgen.

De belangrijkste van de achtergrond "verklarende" variabelen zijn: - mensen die doorgaans met de variabelen, - degenen die te veel mannen, weekbladen, "informatie" en programma's.

programma's (de
r" bedroeg .32).
et sterkst gekor-
e- en avonturen-
ken meer naar dit
teedden jongeren
naar "drama" (r=
ekprogramma's en
musementsprogram-
kijktijd aan het

r mannen en door
.35 met geslacht
ng tot relatieve
s gevonden.

vel absoluut als

ijkersgroepen van
adden veel over-
iteit met de tv,
meer vrije tijd,
e in een aantal
ft interesses en

verklaren" varia-
prediktoren (de
v-affiniteit, tv
moetschap en rol
e resultaten op.
abaret/satire) en
genoemd mag wor-
ma's welke "ver-
konkludeerden we
d op het kijken
meer kijken naar
jk meer behoefte
d in politiek,
en in andere

ende" variabele:
riabelen bedroeg

Het kijkgedrag kon worden beschreven aan de hand van vijf dimensies (verkregen middels kanonische korrelatie analyse op de hierboven genoemde 16 kijktijdvariabelen en 35 "verklarende" variabelen). We beperken ons hier tot de eerste en tevens belangrijkste dimensie, die als volgt werd geïnterpreteerd: mensen die veel kijken naar "informatie" en bovendien veel naar "kultuur", kwis-, spel- en lichte muziekprogramma's, talkshows en sport en weinig naar popmuziekprogramma's, zijn doorgaans ouder en veelal gescheiden of weduwe/weduwenaar, gepensioneerd, lager opgeleid, geïnteresseerd in religie, hebben veel vrije tijd, leven in kleinere gezinnen, zijn veelal religieus en beoordelen de programma's als betrekkelijk realistisch.

De beweegredenen om naar de tv te kijken werden in hoofdstuk 7 behandeld. Uitgaande van 30 uitspraken werden, na schaal-analyses, de volgende 8 schalen gemaakt (vermeld in volgorde van belangrijkheid):

(tv kijken vanwege/om:)

1. bepaalde programma's;
2. de informatie (om op de hoogte te blijven van wat er in Nederland en in de wereld gebeurt);
3. "geamuseerd te worden";
4. opwinding/spanning;
5. edukatie (om iets te leren);
6. problemen te vergeten/uit te rusten;
7. tijdverdrijf, om zich niet te hoeven vervelen;
8. eenzaamheid, om niet alleen te zijn.

De belangrijkste functie van de tv is het verschaffen van informatie (althans volgens de opgave van de respondenten), gevolgd door het bieden van amusement. (Het kijken vanwege bepaalde programma's is van een andere orde dan de overige redenen: men kijkt doorgaans om deze reden teneinde informatie te verkrijgen, geamuseerd te worden, om iets te leren etc.)

De belangrijkste resultaten van de analyses naar de relaties van de acht redenen met het kijkgedrag en de relevante "verklarende" variabelen zijn:

- mensen die vaak keken om bepaalde programma's te zien waren doorgaans ouder, hadden veel interesses en veel affiniteit met de tv. Deze relaties, evenals die met de kijktijd-variabelen, waren vrij zwak.
- degenen die vaak keken vanwege de informatie (om op de hoogte te blijven van wat er gebeurt) waren doorgaans ouder, mannen, hadden veel interesses en lazen veel in dag- en weekbladen. Ze keken meer naar het Journaal, "zware informatie" en "overige informatie" en minder naar popmuziekprogramma's.

- de personen die vaak keken om "geamuseerd te worden" waren doorgaans ouder, lager opgeleid, beschikten over veel vrije tijd, hadden veel affiniteit met de tv, waren meer "vervreemd" en minder actief in de vrije tijd. Ze keken meer naar het Journaal, naar "zware", "lichte" en "overige" informatieve programma's, vervolgseries, talkshows, lichte muziek-, kwis- en spelprogramma's en kinderprogramma's.
- de mensen die vaak keken vanwege de spanning/opwinding waren doorgaans jonger, scholier of student en hadden veel affiniteit met de tv. Ze keken meer naar detective-, spionage- en avonturenfilms, "comedies" en popmuziekprogramma's.
- degenen die vaak keken om edukatieve redenen waren doorgaans ouder, lager opgeleid, voornamelijk vrouwen, meer "vervreemd", hadden veel affiniteit met de tv en veel interesses. Ze keken meer naar het Journaal, "zware", "lichte" en "overige informatie", vervolgseries, talkshows, lichte muziekprogramma's en kwis- en spelprogramma's.
- de mensen die vaak keken om de problemen te vergeten, om uit te rusten waren voornamelijk vrouwen, meer "vervreemd", hadden veel affiniteit met de tv en besteedden veel tijd aan luieren/uitrusten. De relaties met het kijkgedrag waren vrij zwak.
- degenen die vaak keken uit tijdverdrijf, om zich niet te hoeven vervelen waren meestal jonger dan 24 jaar of ouder dan 65 jaar, veelal werkloos, lager opgeleid, meer "vervreemd", hadden veel vrije tijd en weinig interesses, ontplooiden weinig activiteiten in de vrije tijd en besteedden veel tijd aan uitrusten/luieren. Ze keken veel naar "overige informatie", "amusement", vervolgseries, "comedies", detective-, spionage- en avonturenfilms, popmuziekprogramma's en kinderprogramma's.
- de personen die vaak keken uit eenzaamheid, om niet alleen te zijn waren doorgaans jonger dan 17 jaar of ouder dan 54 jaar, lager opgeleid, veelal gescheiden of weduwe/weduwenaar, voornamelijk vrouwen, meer "vervreemd", minder actief in de vrije tijd, hadden veel affiniteit met de tv en luisterden vaak naar de radio. Ze keken meer naar "overige informatie", "amusement", vervolgseries en kinderprogramma's.

Er werden multivariate analyses uitgevoerd om de relaties van alle negen belangrijkste sociaal-demografische variabelen tesamen met elk van de acht beweegredenen te onderzoeken. "Kijken vanwege de informatie" werd het beste "verklaard" (bijna 23% van de variantie), terwijl van "kijken om edukatieve redenen" betrekkelijk weinig werd "verklaard" (6.1%).

Het tv gebruik is te beschrijven aan de hand van drie dimensies, waarvan vooral de eerste twee van belang zijn (dit resultaat werd verkregen middels kanonische korrelatie analyse van de 8 redenen om te kijken en de 16 kijktijdvariabelen). De eerste dimensie beschreef het tv gebruik voor informatie, edukatie en om geamuseerd te worden enerzijds en het kijken

naar vooral in talkshows en "a...
De tweede dimen...
uit eenzaamheid...
te vergeten/uit...
enerzijds en h...
"amusement", "p...
matie" anderzijds...
Het tv gebruik...
het inhoudelijk...
terwijl de twe...
("habitual view

In hoofdstuk 8...
tot stand kwam...
een typologie c...
De in deze anal...
lijk de typolog...
tv te kijken en...
De zo verkregen...
middels de zo...
meer: de "situa...
interesses, vri...
attituden, "ver...
tale) kijktijd...
Deze zeven type...
van gemiddelde...
meeste kijkt. (...
om de afwijking...
ten opzichte van

type 1 (bestaan...
Ze "zware" tv...
week) die meer...
lijks afwijkt v...
om tv te kijke...
heeft gehad (mi...
is in een beroc...
veel vrije tijd...
in die vrije ti

type 5 (9%):
De "zware" kij...
programmasoorte...
redenen, maar v...
leren, om de...
"geamuseerd te...
gemiddelde leef...
en het percent...
hoog (25%), ev...
slechts 18% w

den" waren
veel vrije
waren meer
keken meer
"overige"
ws, lichte
na's.
nding waren
eel affini-
pionage- en
.
n doorgaans
ven, meer
v en veel
, "zware",
talkshows,
's.
ten, om uit
vervreemd",
el tijd aan
waren vrij

ch niet te
ar of ouder
leid, meer
interesses,
e tijd en
keken veel
volgseries,
nturenfilms,

niet alleen
uder dan 54
e/weduwnaar,
ktief in de
luisterden
informatie",

relaties van
variabelen
onderzoeken.
"verklaard"
m edukatieve
.

aan drie di-
g zijn (dit
atie analyse
belen).
informatie,
het kijken

naar vooral informatieve programma's en ook naar "cultuur", talkshows en "amusement" anderzijds.

De tweede dimensie beschreef het tv gebruik voor tijdverdrijf, uit eenzaamheid, vanwege de spanning/opwinding, om de problemen te vergeten/uit te rusten en eveneens om geamuseerd te worden enerzijds en het kijken naar vooral "drama" en tevens naar "amusement", "popmuziek", kinderprogramma's en "overige informatie" anderzijds.

Het tv gebruik, beschreven door de eerste dimensie, noemden we het inhoudelijk tv gebruik (ofwel "instrumental viewing"), terwijl de tweede dimensie het niet-inhoudelijk tv gebruik ("habitual viewing") beschreef.

In hoofdstuk 8 werd beschreven hoe de typologie van tv kijkers tot stand kwam. Met behulp van clusteranalyse (op "cases") werd een typologie ontwikkeld bestaande uit zeven typen tv kijkers. De in deze analyse gebruikte actieve variabelen (die uiteindelijk de typologie bepaalden) waren de acht redenen om naar de tv te kijken en de 16 kijktijdvariabelen.

De zo verkregen typen tv kijkers werden vervolgens beschreven middels de zogenaamde passieve variabelen. Dit waren onder meer: de "situationele" en de sociaal-demografische variabelen, interesses, vrijetijdsactiviteiten, programma appreciaties, tv attituden, "vervreemding", godsdienstige overtuiging en (to-tale) kijktijd.

Deze zeven typen worden hierna beknopt beschreven in volgorde van gemiddelde tv kijktijd, te beginnen met het type dat het meeste kijkt. (De termen "meer", "minder" etc. worden gebruikt om de afwijkingen van de gemiddelden van het betreffende type ten opzichte van de hele steekproef aan te geven.)

type 1 (bestaande uit 8% van de steekproef):

Zeer "zware" tv kijker (gemiddelde kijktijd is ruim 21 uur per week) die meer naar alle 16 programmasoorten kijkt, maar nauwelijks afwijkt van het gemiddelde met betrekking tot de redenen om tv te kijken, die gemiddeld 45 jaar is, weinig opleiding heeft gehad (minder dan de andere typen), veelal niet werkzaam is in een beroep, vaker dan gemiddeld gepensioneerd is, over veel vrije tijd beschikt, maar niet veel activiteiten ontplooit in die vrije tijd en veel naar de radio luistert.

type 5 (9%):

De "zware" kijker (ruim 17 uur per week) die naar bijna alle programmasoorten meer kijkt, die vaak kijkt vanwege alle acht redenen, maar vooral uit eenzaamheid, tijdverdrijf, om iets te leren, om de problemen te vergeten/uit te rusten en om "geamuseerd te worden" en die de tv nauwelijks kan missen. De gemiddelde leeftijd is ruim 53 jaar, het opleidingsnivo is laag en het percentage gescheiden mensen en weduwen/weduwnaars is hoog (25%), evenals het percentage huisvrouwen (49%), terwijl slechts 18% werkzaam is in een beroep. Dit type is nogal

"vervreemd" en minder actief in de vrije tijd.

type 3 (9%):

Deze "zware" kijker (16½ uur per week) die veel naar "informatie", "cultuur", "religie" en "amusement" kijkt en die vooral vaak kijkt om op de hoogte te blijven en vanwege bepaalde programma's, is relatief oud (gemiddeld 61 jaar), in veel gevallen gepensioneerd of werkloos, gescheiden of weduwe/weduwnaar, veelal religieus, heeft veel interesses en is minder actief in de vrije tijd, behalve met betrekking tot het lezen van dag- en weekbladen en het bezoeken van de kerk. Aan deze twee activiteiten besteedt men meer tijd dan de andere typen.

type 2 (20%):

Dit type is de "gemiddelde" kijker (ruim 11 uur per week; de gemiddelden van de meeste variabelen weken nauwelijks af van die van de hele steekproef), die echter iets lager scoort op de kijkmotieven, uitgezonderd het kijken om op de hoogte te blijven. De gemiddelde leeftijd is 39 jaar.

type 7 (10%):

De jonge (gemiddeld 23 jaar) tv kijker (11 uur per week) die vooral vanwege de spanning/opwinding en uit tijdverdrijf kijkt en minder vaak om op de hoogte te blijven, veel naar popmuziek-programma's en "drama" en weinig naar "informatie" en "sport" kijkt, veelal ongehuwd en student of scholier is, niet of nauwelijks religieus is, weinig interesses heeft (minder dan de andere typen), relatief vaak "gedwongen" meekijkt met de andere gezinsleden en vaak het programmablad raadpleegt.

type 4 (20%):

Deze "lichte" tv kijker (7 uur per week) kijkt minder naar alle programmasoorten, maar scoort op alle kijkmotieven hoger en is gemiddeld 36 jaar, heeft iets meer opleiding genoten, is vaak werkzaam in een beroep, beschikt over weinig vrije tijd en verschilt weinig van de gehele steekproef wat betreft het aantal interesses, het aantal vrijetijdsactiviteiten en tv-affiniteit.

type 6 (24%):

De zeer "lichte" tv kijker (bijna 5 uur per week) die minder naar alle programmasoorten kijkt en die op alle beweegredenen lager scoort, die weinig affiniteit heeft met de tv, gemiddeld 37 jaar is, relatief hoog opgeleid, minder "vervreemd" en zeer actief in de vrije tijd is.

Er bleek een samenhang te bestaan van de typologie met omroep-lidmaatschap en omroepvoorkeur. We konkludeerden dan ook dat de ontwikkelde typologie, samen met de gedetailleerde beschrijvingen van de publieksgroepen en de overige resultaten, zijn nut kan hebben voor programmamakers en beleidsmakers.

SUMMARY

TELEVISION VIEWING MOTIVATIONS

This study is a typological analysis of television viewing motivations. (1) time spent viewing, (2) viewing motivations, (3) the construct validity of the construct.

In chapter 2 concerning television viewing motivations, "situational" and "personal" explain viewing motivations. The preliminary hypotheses were tested.

The framework of the study and the panel method of data collection. The analyses were conducted which consisted of

Chapter 4 gives the results of the scales. The findings of the viewing motivations and interests; tv preferences.

Chapter 5 presents the results of viewing time, leisure time, newspapers, television, correlations with age, size, social class, books and the divorced, widowed, students, employed, time watching television.

The model was tested statistically and consisting of the variance of television viewing.